

ство лежи като плячка на други чужди народи, отъ остритѣ нокти на които никога не можемъ да се освободимъ“. Възможно е, мисли Селимински (който добре знае реалните цели на европейската дипломация край Босфора), възможно е всѣки покоренъ народъ да получи нѣкаква автономия по милостъ на великите сили; но може-би и самитѣ ония народи ще се вдигнатъ и ще прогонятъ съ собствени сили „кръвожадния и свирепъ звѣръ“, който тѣй дълго гнети България, подпомогнатъ отъ фенерското „най-невежо и развалено духовенство“. Какво ще настѫпи тогава? Тогава, именно той се бои, да не би да нахлузимъ много по-тежко иго. Селимински съ проницателенъ погледъ долавя, че може-би отхвѣрлянето на турския яремъ ще ни направи поданици на хищни велики сили, подъ които нѣма да се радваме на по-голѣма свобода и отъ които никогажъ вече не бихме могли да се освободимъ. Русия, като православна държава, е воювала, за да освободи нѣкои съседни провинции, каквото Критъ и Грузия, „обаче невежеството и развратътъ отново сѫ ги покорили подъ руското владичество“. Приложени тия примѣри къмъ българската действителност, не рискуваме ли и ние да се покажемъ недостойни за благата на свободата, бидейки роби на невежество, варварски навици и турска деморализация?

И Селимински се впуска въ размишления, които ни изненадватъ съ своята трезвостъ и правилна преценка на народната психика, историческия животъ и съвременните обстоятелства. Но за тѣхъ ние ще говоримъ по-нататъкъ, въ специална глава. Сега ще изтѣкнемъ само заключителните препоръжи и пожелания. Повѣрвалъ, че може-би скоро ще удари часътъ за българската независимостъ, — и то не толкова по вина на нашите заслуги, на нашето раздвижване, а поради външнополитически комбинации и непредвидени случаиности, — Селимински не иска да ни завари новото положение непригответни. Потрѣбни ни сѫ за такава възможностъ личности съ политическа култура, годни да се справятъ съ предстоящите задачи на управлението. „Необходимо е двама-трима младежи съ добра подготовка да бѫдатъ изпратени въ разни европейски университети, за да следватъ по политическите науки, защото за да се организира автономна държава има нужда отъ просвѣтени умове съ откровени сърдца и истински патриотизъмъ, така щото да се обхваща минало, настѫяще и бѫдаще. Такъвъ